

KOOLIELU

Kabala põhikool – väike ja lapsesõbralik ning täis salapära

16. novembril 1923. aastal alustas Kabala mõisas tööd 6-klassiline algkool, mis tänaseks kannab Kabala põhikooli nime. Kooli aastapäev ongi põhjuseks, miks sel laupäeval oodatakse Kabalasse kõiki endisi õpilasi ja õpetajaid. Nädala algul kogunes direktori kabinetti väike seltskond, et rääkida oma koolist ja meenutada tehtut. Vestlusringis olid Ilme Iloste – loodusainete õpetaja, Kai Kosemaa – ajaloo ning ühiskonnaõpetuse õpetaja ning direktor Aili Roosa.

SIIVI KORI
rleht@tyri.ee

Ilme Iloste tuli Kabalasse tööle 1978. aastal kui Villevere kool muudeti algkooliks. Kahel korral, õppeaastatel 1978/79 – 1980/81 ja 1992/93 – 1994/95 on ta olnud kooli direktor ning aastaid õppealajuhataja. Kai Kosemaa tuli Kabalasse tööle 1972. aastal, sest siin pakuti nii töö- kui elukohta. Aili Roosa on aga ise Kabala kooli lõpetanud. Ilme Iloste oli tema klassijuhataja ja Kai Kosemaa just see inimene, kes lõpuõhtul tüdrukule ütles, et sina, Aili, mine Tartusse pedagoogilisse kooli, sulle see ala sobib. Nii saigi Aili Roosast õpetaja ja tema esimeseks töökohaks Kabala kool. Alates 2007/2008 õppeaastast on ta kooli direktor.

Väikese mõisakooli omapära

Kui 1944/45 õppeaastal õppis Kabalas 168 last, siis täna ainult 46. Kai Kosemaa rääkis, et Rootsis ekskursioonil käies kuulsid nad sealsetelt

kolleegidelt, et Rootsis maksub valitsus peale inimestele, kes on nõus maal elama. Meie riik aga on maarahva unarusse jättnud ning seepärast jooksevad külad tühjaks. „Maakooli ülistatakse, et ta on väike ja lapsesõbralik, kuid oma lapsed pannakse suurde, nimekasse kooli,” ütles Kosemaa. Aili Roosa aga arvas, et on küll õnnelik, et tema lapsed Kabalas õpivad. „Siin on inimlikkust ja soojust,” ütles ta. Siin tunnevad kõik üksteist ja õpetaja jõuab iga lapseni. Seepärast pole ka koolivälgivald väikese kooli probleem. Kuigi müksamisi tuleb ikka laste vahel ette, siis suurt kellegi tagakiusamist siin ei ole. „Terve psühhikaga inimene – tulgu tast siis poliitik või keevitaja – võrsub just väikesest koolist,” ütles Kai Kosemaa.

Kuigi Kabala on mõisakool, on suured eurorahad temast siiani mööda läinud. Mühklikud põrandad ja lohkus astmetaga trepid meenutavad lastele iga päev, et nad õpivad 1774. aastal ehitatud hoones. Õpetajad arvavad, et nende majas on avarust, õhku, kaunid kahhelahjud ja põnevad sopid ning nurgatagused. Ometi tõdeb Ilme Iloste, et mõisakooli ülal pidada on küllaltki kallis – õpilaskoht on siin üks kallemaid Eestis ning pole sugugi imeks panna, kui vallavalitsus ei tule enam kooli haldamisega toime ja lapsi hakatakse ühel päeval bussidega kaugemale kooli sõidutama.

Kabala kooli õpetajad

Kabala koolis töötab

Kauaaegne Kabala kooli pedagoog Kai Kosemaa (paremal) süütas küünlad sünnipäevatornil.

Merit Männi

kolmteist pedagoogi. Kõik nad on külas teada-tuntud, sest paljud lapsevanemad on ise nende käe all õppinud. Kai Kosemaa nentis, et meedia on teinud oma töö ning need ajad, kui emale öeldi, et: „õpetaja ütles nii”, on tänaseks möödas. Aili Roosa sõnas, et staažikad õpetajad on külarahva seas endiselt au sees. Tõeline maa sool on aga Helga Anniste – läbi aegade hinnatud matemaatik, kes õpetas siin lapsi 50 aastat. Kolleegid ütlesid, et tegemist on huumorika ja toreda inimesega. „Kui pea ei jaga, siis jalad korrutavad,” on Helga Annistelt pärinev ütlus.

Ilme Iloste meenutas aegu, kui kool käis suurel vahetunnil kolhoosisööklas söömas – lapsed võtsid klasside kaupa rivisse ja nii marsiti üle õue lõunale. Kui müksimist ja valatust ette tuli, jäi kogu koolipere seisma, read seati uuesti sirgeks ja mindi edasi. Ühel päeval, kui just oli esimene lumi maha tulnud, läks aga selliseks lumesõjaks, et Helga Anniste tõi lapsed kooli juurde tagasi ja alles siis kui kord majas, mindi lõunale.

Üle kahekümne aasta õpetasid Kabalas lapsi veel Maie Roosileht, Ellen-Kai Teder, Johannes Tomberg, August Päril ja Marie Ibrus. Täna õpetajatest on siin töötanud Kai Kosemaa 36, Ilme Iloste ja Pille Pärenson 30 ning Ene Vokk 29 aastat.

Puhkpilliorkester – Kabala

kooli au ja uhkus

Aastaid tegutses Kabala kooli juures puhkpilliorkester, mida juhendas August Päril. Ilme Iloste rääkis, et orkestriproov oli kohustuslik. Mööda kooli käis hüüd „Puhuma! Puhuma!” ja siis pidid kõik minema. Õpetaja vaatas koolimaja aknast, et lapsed ikka kultuurimajja proovi jõuaksid. Donald Tomberg ronis posti otsa, lootuses, et siis õpetaja ei näe ja ta pääseb proovist. Ometi nägi õpetaja ära ja poisil polnud muud teha kui lehvitada ja proovi minna. Kai Kosemaa meenutas, et kuuendas klassis õppiv Eha Karu ütles „Ma ei taha!” ja läks nuttes koju. Hiljem on talle mängimine nii meeldima hakanud, et ta selle fakti maha salgab ja väidab, et läks alati rõõmuga proovi.

Kai Kosemaa meenutas, et 1972. aastal, kui ta Kabalasse tööle tuli, oli orkester talle üllatuseks. „Kui nad siis hüüni mängima hakkasid, jäi mul suu lahti,” lisas ta. Veel rääkis ta üldlaulupeost, kus viiekümne aastate meeste ette istusid nääpsukesed Kabala tüdrukud ja mehed pärast arutasid, et „mingid plikad tulevad pillidega ja mängivad ka veel!”

Aili Roosa oli aga ise üks neist lastest, kes Kabalas pillimängu selgeks sai. „Kui ma Tartusse pedagoogilisse kooli läksin, oli seal puhkpilliorkester, kus mängisid muusikaosakonnas õppijad. Mina

oli algklasside õpetajaks õpiv maatudruk, kes läks ja ütles, et osakab esimest tenorit mängida. Lood, mida õppima hakkasime, olid mul juba ammu selged,” rääkis Roosa.

Vilistlastest koosnev orkester Kutter esineb ka kooli aastapäeval.

Rahvusvaheline tunnustus

Kabala õpilaste seas on au sees kodu-uurimine ja osalemine konkurssidel. Koolil on mitmeid tähelepanu väärivaid saavutusi. 1997. aastal osaleti rahvusvahelisel plakatkonkursil „Riba ümber maakera”. Haagi konverentsile saadeti Maris Huopolaeni, Sille Iloste. Kadi Fedoritši ja Mare Õunapuu tööd. New Yorgist saabus koolile tänukiri. Lapsi juhendas Kersti Purge.

1997-1999 aastal võeti osa rahvusvahelisest Euroopa õhusaaste uurimise projektist, kus oli osavõtjaid 13 riigist. Kabala koolis tegelesid õhusaaste uurimisega Kairi Kivisikk, Karin Jaanovitš, Helen Libe ja Kirsti Raad. Lapsi juhendas Ilme Iloste.

Kooli traditsioonid

Igal aastal on Kabala koolis kadrikarneval. Teise vee-randi lõpetab jõulunädal. Sel nädalal toimub tegevuskuste päev, kus lapsed saavad piparkooke küpsetada, jõulukaarte joonistada ja ehteid meisterdada. Toimub ka jõululaul. Vahetundidel lauldakse jõululaule ja suuremad õpetavad väiksematele mängu. Nä-

dal lõpeb jõulupeoga. Mais on looduspäev. Varem käidi kevadel ekskursioonil, kuid nüüd on see asendunud õppepäevadega, sest laste huvid on muutunud ja mööda Eestimaad sõitmine ei paku enam huvi.

Kooli vaim

Nagu õigele mõisakoolile kohane, on ka Kabalal oma legend ja kummitus. Räägitakse, et Kabala mõisa trepi alt läheb salakäik Meossaarde, kes puhkab kalmistul mõisa viimane omanik Taube. Iga kuu esimesel neljapäeval kell kaksteist öösel tuleb peremees oma mõisa üle vaatama. See legend on läbi aegade koolipoisse eevil hoidnud. Küll on puuritud trepisse auke, et näha, kas käik ikka on olemas, küll on käidud trepil vaimu ootamas. Kai Kosemaa rääkis, et kui koolis veel internaat oli, kuulis ta väiksematelt, et kaks kanget kaheksanda klassi poissi plaanivad õhtul vaimu ootama minna. Eks siis õpetaja otsustas natuke nalja teha – võttis valge linna ümber ja hiilis sokkis poiste selja taha. Kui nüüd poisid teda märkasid, käis üks röögatus ja kooli kaks kõige kangemat meest olid voodis teki all. „Mul kulus terve tund, enne kui nad maha rahustada sain,” kurtis õpetaja

2002. aasta remondi ajal võeti trepi alune lahti ja selgus, et mingit salakäiku ei ole.

Aga natuke salapärasust ja põnevust on tänaseni alles.

ÕPILASTE VEMMALVÄRSSE

OMA KOOLIST

Õpin vanas mõisamajas, selged mul on kooli rajad. Soe ja valge klassituba, ootamas siin aastaid juba.

Uhked võlvid, vanad trepid, võõras kergesti siin eksib. Oma vanas koolimajas, kodusoojust ikka vajan.

Õppida mul meeldib siin, rõõmsa tuju kooli viin. Kooli sünnipäevaks me, õnne talle soovime!

Airiin Roosa 8. klass

Vana, vana mõisamaja peidab endas koolimaja. Tulemas tal sünnipäev, seda ei juhtu igapäev. Koolil aastaid kaheksakümmend viis. Kas neid tuleb juurde siis?

Palju õnne, koolimaja, et sul varsti täituks sada!

Kevin Kangur 6. klass